

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 19.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2023/0376(COD)

14434/23
ADD 5

CONSOM 373
MI 877
JUSTCIV 152
COMPET 1016
DIGIT 228
CODEC 1939
IA 264

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. október 17.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2023) 337 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről szóló 2013/11/EU irányelv, valamint az (EU) 2015/2302, az (EU) 2019/2161 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: SWD(2023) 337 final.

Melléklet: SWD(2023) 337 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.10.17.
SWD(2023) 337 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről szóló 2013/11/EU irányelv, valamint az (EU) 2015/2302, az (EU) 2019/2161 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról

{COM(2023) 649 final} - {SEC(2023) 347 final} - {SWD(2023) 334 final} -
{SWD(2023) 335 final}

Vezetői összefoglaló lap
A fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat hatásvizsgálata.
A. A fellépés szükségessége
Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?
A kezdeményezés célja az uniós szinten azonosított alábbi három átfogó probléma kezelése: 1. a fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv nem felel meg a digitális piacoknak, 2. a vállalkozások és a fogyasztók alacsony szintű részvétele az alternatív vitarendezésben, 3. az alternatív vitarendezést nem alkalmazzák elégséges mértékben határokon átnyúló környezetben. E problémák okai két csoportba sorolhatók: „megatrendek és a piachoz kapcsolódó tényezők” és „a végrehajtáshoz kapcsolódó tényezők”. Az első csoport a következőket foglalja magában: az e-kereskedelem és az online hirdetések gyors növekedése és fokozott koncentrációja, a határokon átnyúló vásárlások számának növekedése – többek között az EU-n kívüli kereskedőkkel –, a digitális piacokon a szerződéses kérdéseken túlmutató fogyasztói jogviták, az uniós fogyasztóvédelmi jognak való meg nem felelés jelentős aránya. A második csoportba a következők tartoznak: az alternatív vitarendezéshez való hozzáférés akadályai (az eljárások ismeretének hiánya és az eljárások költségei) és az online piacterek által működtetett magán online vitarendezési rendszerek fokozott használata. Ezeknek a problémáknak a fogyasztóknál jelentkező következménye évente összesen 383 millió EUR összegű kár.
Mi e kezdeményezés várható eredménye?
E beavatkozás általános célkitűzése az egységes piac megfelelő működésének biztosítása és a magas szintű fogyasztóvédelem megvalósítása azáltal, hogy lehetővé teszi a fogyasztók és a kereskedők számára, hogy jogvitáikat hatékonyan és eredményesen rendezzék, függetlenül attól, hogy lakóhelyük vagy székhelyük melyik országban található. A kezdeményezés a következő három egyedi célkitűzés teljesítését szolgálja: 1. az alternatív vitarendezés alkalmassá tétele a digitális piacokra, 2. a fogyasztók és a kereskedők alternatív vitarendezésben való részvételének javítása, 3. a határokon átnyúló alternatív vitarendezés javítása.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés? (szubszidiaritás)
A digitális piacok gyors fejlődése, valamint az új üzleti modellek és kereskedelmi gyakorlatok ezzel egyidejű térnyerése új kihívások elé állítja az online vásárlókat. A digitális technológiák határok nélküli jellege miatt az új típusú fenyegetések attól függetlenül érintik az uniós fogyasztókat, hogy melyik országban van a lakóhelyük, és gyors, következetes és hatékony választ igényelnek a hatóságok részéről, amelyek fellépését joghatóságuk határainak kell korlátozniuk. Uniós fellépés nélkül a nemzeti beavatkozások valószínűleg végrehajtási hiányosságokhoz és az egységes piac torzulásához vezetnek.
B. Szakpolitikai alternatívák
Milyen alternatívák kínálóznak a célok elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Amennyiben nincs, miért nincs?

Annak érdekében, hogy jelentős hatást érjenek el, az intézkedések összefüggően **négy szakpolitikai alternatíva** szerint vannak csoportosítva, amelyek a beavatkozás jellege és intenzitása alapján különböznek egymástól: a) nem szabályozói beavatkozás, b) az eljárási és a földrajzi hatály módosítása, c) a tárgyi hatály módosítása a kereskedőkre vonatkozó további kötelezettségekkel (előnyben részesített alternatíva), d) fokozott harmonizációval járó strukturális változások.

Az előnyben részesített alternatíva keretében javasolt intézkedések a következők: a fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv földrajzi és tárgyi hatályának kiterjesztése a kereskedő és a fogyasztó közötti, az uniós fogyasztóvédelmi rendelkezések megsértésével kapcsolatos jogvitákra; annak előírása, hogy a magán online vitarendezési szolgáltatásokat nyújtó online piacterek öntanúsítással megfeleljenek azoknak a minőségi előírásoknak, amelyeket a fogyasztók elvárnak a tanúsított alternatív vitarendezési fórumoktól; az európai online vitarendezési platform felváltása új, költséghatékony tanácsadó eszközökkel; választási kötelezettség bevezetése azon kereskedők számára, akik egy alternatív vitarendezési fórumtól értesítést kapnak egy új fogyasztói jogvitáról; az ügyek egyesítésének ösztönzése olyan esetekben, amikor egy alternatív vitarendezési fórum elé hasonló ügyek érkeznek; új szerep biztosítása az Európai Fogyasztói Központok számára, amely abban áll, hogy speciális segítségnyújtási szolgáltatásokat nyújtanak az alternatív vitarendezéshez a határokon átnyúló panaszok esetén; valamint egy olyan mechanizmus létrehozása, amely lehetővé teszi a szakmai szövetségek számára, hogy öntanúsítást követően határokon átnyúló vitarendezési rendszereket hozzanak létre.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

Az érdekelt felek általában támogatják az alternatív vitarendezés uniós keretének megerősítését és annak a digitális piacokhoz különösen az alábbiak révén történő hozzáigazítását:

- a fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv földrajzi és tárgyi hatályának kiterjesztése,
- a kereskedők alternatív vitarendezésben való részvételének növelése és az alternatív vitarendezés eredményei érvényesítésének biztosítása,
- a határokon átnyúló alternatív vitarendezés elősegítése,
- biztosítékok bevezetése a digitális készségekkel nem rendelkező kiszolgáltatók számára.

Néhány érdekelt fél (főként fogyasztói szervezetek) kérte, hogy a kereskedők számára tegyék kötelezővé az alternatív vitarendezésben való részvételt, de ezt a változtatást több tagállam ellenzi, mivel úgy véli, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jogra vonatkozó alkotmányos szabályaikkal ütközhet.

A kollektív alternatív vitarendezés fejlesztését szintén a felülvizsgálat fontos céljaként határozták meg. Ez a mechanizmus már több tagállam nemzeti jogszabályaiban is szerepel, de alkalmazása továbbra is korlátozott. Az érdekelt felek sürgették a Bizottságot, hogy tegyen lépéseket a kollektív alternatív vitarendezés alkalmazásának előmozdítása érdekében. Ugyanakkor kiemelték annak fontosságát, hogy az irányelv minimális harmonizációs megközelítésével összhangban a tagállamokra bízzák a kollektív alternatív vitarendezés végrehajtását.

Mivel egyes érdekelt felek kezdetben óvatosan reagáltak az online vitarendezési platform megszüntetésének lehetőségére, a Bizottság megvitatta velük a rendelkezésre álló adatokat, és eloszlatta aggályaikat.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai
Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?
Az előnyben részesített alternatíva az egyedi célkitűzések elérésének eredményes, valamint hatékony módja, különösen a fogyasztók számára, és magas szintű koherenciát biztosít. Ez az alternatíva a kár évente 33 millió EUR-val történő csökkentésében jelentkező teljes hasznot hozna a fogyasztók számára. Ugyanez vonatkozna a Bizottságra is, amelynél a becslések szerint évente összesen 500 000 EUR haszon jelentkezne az online vitarendezési platform felváltásával összefüggésben. Ez az alternatíva évente összesen 634 millió EUR haszonnal járna a vállalkozások számára (évente 264 millió EUR az tájékoztatási kötelezettségek csökkentésével + évente 370 millió EUR az online vitarendezési platform felváltásával összefüggésben).
Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?
Az előnyben részesített alternatíva elfogadása évente 38,6 millió EUR rendszeres többletköltséget jelentene a vállalkozások számára (évente 2,6 millió EUR a választadási kötelezettséggel + évente 25 millió EUR az alternatív vitarendezési fórumok számára a további jogvitákkal + évente 11 millió EUR a platformok megfelelésével összefüggésben).
Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?
A kkv-k alkotják a vállalkozások túlnyomó többségét, és ők lesznek a fő haszonélvezői annak a költségmegtakarításnak is, amely az online vitarendezési platformmal és az alternatív vitarendezéssel kapcsolatos jelenlegi tájékoztatási követelmények megszüntetéséből ered. Ez az alternatíva kedvező hatással lesz az uniós kkv-k versenyképességére, mivel a megtakarítások felhasználhatók az áraik vonzerejének növelésére és adott esetben az innováció előmozdítására.
Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?
Nem.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Az egyenlő versenyfeltételek előmozdítása és a fogyasztók kárának csökkentése révén mind a vállalkozások, mind a fogyasztók jobban tudnák gyakorolni alapvető jogait.
Arányosság?
Az előnyben részesített alternatíva fenntartja az irányelv jelenlegi minimális harmonizációs megközelítését, és nem írja elő a tagállamok számára, hogy kötelezővé tegyék az alternatív vitarendezést. Egyedi célkitűzéseit olyan intézkedésekkel éri el, amelyek nem lépik túl a feltétlenül szükséges mértéket. Amellett, hogy az irányelv hatályát kiterjeszti a digitális piacokon felmerülő jogviták új formáira, az alternatív vitarendezés önkéntes jellege biztosítja, hogy a módosítások ne okozzanak aránytalan költségeket az alternatív vitarendezési fórumok, a nemzeti illetékes hatóságok és a vállalkozások számára. Az arányosság a magán online vitarendezésre vonatkozó intézkedés tekintetében is megfigyelhető. Az előnyben részesített alternatíva vonatkozó intézkedése nem ró túlzott terhet a kereskedőkre azáltal, hogy öntanúsítási mechanizmusokat ír elő az online piacterek számára annak igazolására, hogy a magán online vitarendezési rendszerük megfelel a magas szintű előírásoknak. A választadási

kötelezettség várhatóan növelni fogja a vállalkozások alternatív vitarendezésben való részvételét. Ez az intézkedés bizonyos költségekkel jár a vállalkozások számára, de ezeket a költségeket több mint ellensúlyozza az olyan vállalkozások közzétételi kötelezettségeinek megszüntetése, amelyek nem kívánnak és nem is kötelesek részt venni az online vitarendezésben. Végezetül, a határokon átnyúló alternatív vitarendezés fejlesztése csak úgy érhető el, ha a meglévő Európai Fogyasztói Központok új, különleges szerepet kapnak, és ha lehetővé válik a szakmai szövetségek számára, hogy határokon átnyúló vitarendezési rendszereket hozzanak létre.

D. Nyomon követés

Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?

A kiválasztott szakpolitika elfogadása esetén és elfogadását követően a Bizottság nyomon fogja követni annak végrehajtását. A szakpolitikai intézkedés célkitűzéseivel összhangban meghatározták az alapvető eredménymutatók listáját. Ezek a mutatók, valamint a felülvizsgált irányelv hatálybalépése után hét évvel elérendő lehetséges célok szolgálhatnak az értékelés alapjául.